

HTA-stöd till nationella arbetsgrupper (NAG) inom nationella programområden (NPO)

HTA-centrum, Västra Götalandsregionen

HTA-support 2024:7

Behandling av anala fistlar

NPO: Kirurgi och plastikkirurgi

NAG: Proktologi

Sjukdom/tillstånd: Anala fistlar

Deltagare från NAG:

Disa Kalman, Kirurgiska kliniken, Linköpings universitet, Linköping, Sverige

Antoni Zawadzki, Kirurgi, Lunds universitet, Lund, Sverige

Deltagare från HTA-centrum:

Lennart Jivegård, Västra Götalandsregionen, HTA-centrum, Göteborg

Petteri Sjögren, Västra Götalandsregionen, HTA-centrum, Göteborg

Ida Stadig, Västra Götalandsregionen, Medicinska biblioteket, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg

2024-10-02

Innehållsförteckning

BAKGRUND	3
FRÅGESTÄLLNINGAR	3
METOD	4
RESULTAT	4
SAMMANFATTNING	4

Arbetsgång för inventering av befintliga kunskapsstöd

Litteratursökning utförs i upp till fyra nivåer:

Nivå 1

Identifiera kunskapsunderlag och rekommendationer som utarbetats nationellt. Relevanta riktlinjer granskas enligt AGREE 2. Enligt SKR's instruktioner i det generiska ramverket behöver arbetsgruppen inte kvalitetsgranska kunskapsstöd som svenska myndigheter, regionala HTA-organisationer eller rekommendationer från NT- och MTP-rådet utarbetat, då de förutsätts ha tagits fram enligt evidensbaserad metodik.

Nivå 2

Identifiera internationella rekommendationer (guidelines). Relevanta guidelines granskas enligt AGREE 2.

Nivå 3

Identifiera sammanställningar av forskning (systematic reviews (SR)/systematiska översikter (SÖ)) i internationella databaser. Funna SÖ screenas med SNABBSTAR och relevant SÖ granskas enligt ROBIS. Evidensgradering enligt GRADE.

Nivå 4

Om ingen lämplig SR finns eller om en kompletterande sökning till en SR behövs: litteratursökning avseende originalartiklar. Artikelgranskning och GRADE.

Bakgrund

En analfistel är en epitelklädd falsk förbindelse mellan analkanalen och den perineala eller anala huden. De flesta analfistlar uppstår genom en infektion i analkörtlarna, en analabscess. Andra orsaker är infektion i anslutning till en analfissur, Mb Crohn, ulcerös kolit, eller en förlossningsskada. När abscessen dränerats utåt, antingen operativt eller till följd av spontanperforation, kvarstår ibland en fistelgång. För läkning krävs operation med förslutning eller klyvning av fistelgången. Höga fistlar, de minst vanliga, löper genom större delen av externa sfinktern, medan låga fistlar, endast engagerar nedre delen av externa sfinktern. Intersfinkteriska låga fistlar engagerar endast den interna sfinktern.

Symtom av analfistlar inkluderar purulent flytning från fistelöppningen, i många fall även smärta. Har fisteln förbindelse med vagina innebär det ofta purulent läckage, ibland med avföring eller gasavgång vaginalt och frekventa urinvägsinfektioner. För val av operationsteknik är det viktigt att kartlägga vilken typ av analfistel patienten har.

Frågeställningar

- 1- Which preoperative diagnostic method gives the best description of the fistula in order to succeed with the treatment?
- 2- Which surgical method gives the best long-term results for the treatment of fistulas?
- 3- How effective are treatments for anal fistula?

PICO

Population:

age > 15 or 18

- 1- Patients with anal fistula
- 2- Patients with Morbus Crohn and anal fistula
- 3- Women with ano/rectovaginal fistula

- 1a- Men with anal fistula
- 2a- Men with Mb Crohn and anal fistula
- 1b- Women with anal fistula
- 2b- Women with Mb Crohn and anal fistula
- 3a- Women with ano/rectovaginal
- 3b- Women with Mb Crohn and ano/rectovaginal

Interventions:

1. Diagnostic method
 - MRI
 - 3D endoanal ultrasound
 - Examination under anaesthesia
2. Surgical method

- Drainage
- Cutting seton
- Fistulotomy
- Fistulotomy and primary sphincteroplasty
- Advancement flap
- Collagen plug
- Obsidian / platelet rich plasma
- V.A.F.T
- LIFT (Ligation of the intersphincteric fistula tract)
- FiLaC (Fistula Laser Closure)
- Allogenic adipose-derived mesenchymal stem cell therapy
- Autologous adipose-derived stem cells therapy

Comparisons:

- Any other method/technique

Outcomes:

- Healing of fistula
- Fistula recurrence
- (Faecal) continence
- Quality of life

Metod

Litteratursökning

Sökord identifierades och söksträng skapades (Bilaga 1)

Nivå 1

Sökning efter nationella dokument gjordes (Bilaga 1).

Nivå 2

Sökning efter internationella guidelines gjordes (Bilaga 1).

Nivå 3

Ingen sökning efter systematiska översikter gjordes.

Nivå 4

Ingen sökning efter originalartiklar gjordes.

Granskning av litteratur

Underlagen kan vara av skiftande karaktär varför arbetet får anpassas efter underlagens förutsättningar. Exkluderade dokument som granskats i fulltext, redovisas lämpligen med referens och skäl till exklusion i bilaga till det slutliga kunskapsstödet.

NAG utarbetar kunskapsstödet och rekommendationer (remissversion), vilka utformas enligt det generiska ramverket och baseras på *GRADE Evidence to Decision frameworks* för rekommendationer.

Resultat

Nivå 1

Preliminärt underlag till kunskapsstöd utgörs av:

5 riktlinjer (Bilaga 1)

0 nationella kunskapsammansättningar (Bilaga 1)

Ansvarig arbetsgrupp screenar funna dokument avseende relevans (överensstämmande med PICO). Därefter granskar gruppen relevanta riktlinjer med verktyget AGREE 2, efter att gruppen deltagit i en AGREE 2 workshop, given av HTA-centrum.

Efter ovan beskrivna selektionsprocess, fastställer arbetsgruppen det slutliga underlaget att basera det nya nationella kunskapsstödet på.

Nivå 2

Preliminärt underlag till kunskapsstöd utgörs av

112 internationella guidelines (Bilaga 1)

Arbetsgruppen screenar funna riktlinjer avseende relevans (överensstämmande med PICO). Därefter granskar gruppen relevanta riktlinjer med AGREE 2 och fastställer det slutliga underlaget till kunskapsstöd.

Sammanfattning

Sökningar har genomförts på nivå 1 till 2. Underlaget till kunskapsstöd som överlämnats till ansvarig NAG utgörs av 5 svenska riktlinjer och 112 internationella guidelines. Arbetsgruppen sammanställer det slutliga underlaget till kunskapsstöd och utformar rekommendationer i enlighet med instruktioner i det generiska ramverket. Sex riktlinjer utgör det slutliga underlaget till kunskapsstödet, utöver dessa hänvisas till ett antal referenser.

HTA-centrum har introducerat arbetsgruppen till följande verktyg via workshops eller föreläsningar:

AGREE 2

SNABBSTAR

ROBIS

Artikelgranskningsmallar

GRADE för det vetenskapliga underlaget

Utformning av rekommendationer

Bilaga 1: Dokumentation sökning riktlinjer och kunskapsstöd NAG Analfistel

Datum: Nationella källor 230302, internationella källor och Google (engelska + svenska) 230313

Tidsbegränsning: 2018-

Språk: engelska, svenska, danska, norska

Sökkällor – Nationella – Riktlinjer/ Evidenssammanställningar	Sökord/ Browsa	Antal träffar	Antal relevanta träffar	Information om referensen: Titel, författare, år samt länk till fulltext
Nationellt kliniskt kunskapsstöd https://nationelltklinisktkunskapsstod.se/ (sök/browsa på startsidan samt klicka vidare till Vårdförlopp, vårdprogram och riktlinjer)	fistel	3	1	Analfistel https://nationelltklinisktkunskapsstod.se/dokument/21cb1cf1-58dc-4f44-a1c3-74256bb07795 (träff via flera sökord)
	fistlar	5	1	
	analfistel	4	1	
	analfistlar	0	0	
	anusfistel	0	0	
	anusfistlar	0	0	
	Rektalfistel	0	0	
	rektalfistlar	0	0	
	anorektalfistel	0	0	
	anorektalfistlar	0	0	
	perianalfistel	0	0	
	perianalfistlar	0	0	
	anovaginalfistel	0	0	
	anovaginalfistlar	0	0	
	rektovaginalfistel	0	0	
	rektovaginalfistlar	0	0	
	tarmfistel	0	0	
	tarmfistlar	0	0	
	Crohn	9	1	
Crohns	9	1		

	Browsade <i>Vårdförlopp, vårdprogram och riktlinjer</i>	0	0	
SBU www.sbu.se	fistel	5	0	
	fistlar	5	0	
	analfistel	0	0	
	analfistlar	0	0	
	anusfistel	0	0	
	anusfistlar	0	0	
	rektalfistel	0	0	
	rektalfistlar	0	0	
	anorektalfistel	0	0	
	anorektalfistlar	0	0	
	perianalfistel	0	0	
	perianalfistlar	0	0	
	anovaginalfistel	0	0	
	anovaginalfistlar	0	0	
	rektovaginalfistel	0	0	
	rektovaginalfistlar	0	0	
	tarmfistel	0	0	
	tarmfistlar	0	0	
	Crohn	1	0	
	Crohns	1	0	
Socialstyrelsen www.socialstyrelsen.se	fistel	39	0	
	fistlar	55	0	
	analfistel	1	0	
	analfistlar	1	0	
	anusfistel	0	0	
	anusfistlar	0	0	
	rektalfistel	0	0	
	rektalfistlar	0	0	
	anorektalfistel	0	0	
	anorektalfistlar	0	0	
	perianalfistel	0	0	

	perianalfistlar anovaginalfistel anovaginalfistlar rektovaginalfistel rektovaginalfistlar tarmfistel tarmfistlar Crohn Crohns	0 0 0 0 0 1 1 12 41	0 0 0 0 0 0 0 0 0	
Janusinfo – NT-rådet (Nya terapier) och MPT-rådet (Medicintekniska produktrådet) www.janusinfo.se <i>Efter sökning, begränsa till:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Expertgruppsutlåtanden</i> • <i>Övrigt</i> 	fistel fistlar analfistel analfistlar anusfistel anusfistlar rektalfistel rektalfistlar anorektalfistel anorektalfistlar perianalfistel perianalfistlar anovaginalfistel anovaginalfistlar rektovaginalfistel rektovaginalfistlar tarmfistel tarmfistlar Crohn Crohns	4 5 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 1	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	
Läkemedelsverket www.lakemedelsverket.se	fistel fistlar analfistel analfistlar	1 0 0 0	0 0 0 0	

	anusfistel anusfistlar rektalfistel rektalfistlar anorektalfistel anorektalfistlar perianalfistel perianalfistlar anovaginalfistel anovaginalfistlar rektovaginalfistel rektovaginalfistlar tarmfistel tarmfistlar Crohn Crohns	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 2 2	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	
TLV (Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket) www.tlv.se <i>Efter sökning, begränsa till:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Beslut • Publikationer? 	fistel fistlar analfistel analfistlar anusfistel anusfistlar rektalfistel rektalfistlar anorektalfistel anorektalfistlar perianalfistel perianalfistlar anovaginalfistel anovaginalfistlar rektovaginalfistel rektovaginalfistlar tarmfistel	2 2 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	

	tarmfistlar	0	0	
	Crohn	9	0	
	Crohns	9	0	
Vårdhandboken www.varldhandboken.se	fistel	17	0	
	fistlar	17	0	
	analfistel	0	0	
	analfistlar	0	0	
	anusfistel	0	0	
	anusfistlar	0	0	
	rektalfistel	0	0	
	rektalfistlar	0	0	
	anorektalfistel	0	0	
	anorektalfistlar	0	0	
	perianalfistel	0	0	
	perianalfistlar	0	0	
	anovaginalfistel	0	0	
	anovaginalfistlar	0	0	
	rektovaginalfistel	0	0	
	rektovaginalfistlar	0	0	
	tarmfistel	1	0	
	tarmfistlar	1	0	
	Crohn	0	0	
	Crohns	0	0	

Söckällor – Nationella – kompletterande söktjänster (beroende på frågeställning)	Sökord/ Browsa	Antal träffar	Antal relevanta träffar	Titel, författare, år samt länk till fulltext
Nationella läkarföreningar/specialistföreningar (SFOG) Svensk Gastroenterologisk Förening	browsade		2	Kirurgisk behandling av abdominell Crohns sjukdom https://svenskastroenterologi.se/wp-content/uploads/2020/10/2020-kirurgisk-behandling-av-abdominell-crohn.pdf

https://svenskgastronterologi.se/				Behandlingsstrategier vid inflammatorisk tarmsjukdom – med inriktning på biologisk terapi https://svenskgastronterologi.se/wp-content/uploads/2022/03/2022-Behandlingsstrategier-vid-IBD.pdf
---	--	--	--	--

Sökkällor – Regionala - HTA/Evidenssammanställningar	Sökord/ Browsa	Antal träffar	Antal relevanta träffar	Titel, författare, år samt länk till fulltext
<i>HTA-rapporterna är även sökbara på SBU:s sida men när man går in på respektive organisations sida får man även pågående rapporter samt granskningar som gjorts som inte är regelrätta HTA-rapporter.</i>				
CAMTÖ HTA Regionala HTA-rådet https://www.regionorebrolan.se/sv/forskning/kontakt-och-organisation/hta-enheten-camto/ <i>Browsa</i>	browsade		0	
HTA-Centrum Västra Götaland https://www.vgregion.se/halsa-och-varld/vardgivarwebben/utveckling--uppfoljning/htacentrum/hta-rapporter/regional-activity-based-hta/ <i>Browsa</i>	browsade		0	

<p>HTA Region Stockholm (tidigare Metodrådet Stockholm-Gotland) https://www.chis.regionstockholm.se/hta/rappporter/</p> <p><i>Browsa</i></p>	Browsade		0	
<p>Regional samverkansgrupp HTA (tidigare Metodrådet) i Sydöstra sjukvårdsregionen https://sydostrasjukvardsregionen.se/samverkansgrupper/hta/genomforda-bedomningar/</p> <p><i>Browsa</i></p>	Browsade		0	
<p>HTA Syd https://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/sakkunniggrupper/hta-skane/hta-syd/</p> <p><i>Browsa</i></p>	Browsade		0	
<p>Medicinska rådet, Region Dalarna https://www.regiondalarna.se/plus/vard/ovrig-halso--och-sjukvard/medicinska-radet/</p> <p><i>Browsa</i></p>	Browsade		0	

<p>Sökkällor – Internationella – Guidelines och kunskapsunderlag</p> <p>Vi söker i första hand i TRIP, GIN, PubMed och Google. Komplettera ev med relevanta källor enligt nedan.</p>	Sökord/ Browsa	Antal träffar	Antal relevanta träffar	Information om referensen: Titel, författare, år samt länk till fulltext
---	----------------	---------------	-------------------------	--

<p>TRIP</p> <p><i>Sök i Advanced, fält All of these words. Kombinera ev med OR i Recent. Alternativt sök (sökterm 1) OR (sökterm 2). Fraser inom "" . Begränsa ev till Title istället för Document.</i></p> <p><i>Begränsa till Guidelines efter sökning.</i></p> <p><i>Relevansrankning, oklart om vi behöver bläddra igenom allt.</i></p>	<p>("anal fistula") OR ("rectal fistula") OR ("anorectal fistula") OR ("perianal fistula") OR ("anovaginal fistula") OR ("rectovaginal fistula") OR ("fistulizing crohns") OR ("fistulising crohns")</p> <p>Sökte i Advanced, All of these words, Document. Begränsade till Guidelines och from 2018. Filttrade till Guidelines och Regulatory Guidance.</p>	<p>48 (46 efter dubblettr ensning)</p>		<p>Se dokumentet med abstracts</p>
<p>GIN (Guidelines International Network) https://guidelines.ebmportal.com/</p> <p><i>Sök på en term i taget, OR fungerar inte. Sök utan citationstecken. Trunkering fungerar ej.</i></p>	<p>fistula Crohn Crohns Fistulizing Fistulising</p>	<p>1 3 3 0 0</p>	<p>0 1 1 0 0</p>	<p>Crohn's disease: management https://www.nice.org.uk/guidance/ng129 (träff via flera sökord)</p>
<p>PubMed (sökhistorik sist i dokumentet)</p>	<p>anal fistula OR rectal fistula OR anorectal fistula OR perianal fistula OR anovaginal fistula OR anovaginal fistula OR rectovaginal fistula OR recto-vaginal fistula OR fistulizing Crohn OR fistulizing Crohns OR fistulising Crohn OR fistulising Crohns</p> <p>AND</p> <p>"Practice Guidelines as Topic"[Mesh] OR "Guideline"[pt] OR "practice guideline"[pt] OR</p>	<p>65</p>		<p>Se dokumentet med abstracts</p>

	<p>"consensus development conference"[pt] OR "consensus development conference, NIH"[pt] OR guideline*[ti] OR standards[ti] OR consensus*[ti] OR recommendat*[ti] OR guideline*[cn] OR standards[cn] OR consensus*[cn] OR recommendat*[cn] OR "practice parameter*" [ti] OR "position statement*" [ti] OR "practice bulletin*" [ti] OR "policy statement*" [ti] OR CPG[ti] OR CPGs[ti] OR "best practice*" [ti] OR (care[ti] AND (path[ti] OR paths[ti] OR pathway[ti] OR pathways[ti] OR map[ti] OR maps[ti] OR plan[ti] OR plans[ti] OR standard[ti])) OR ((critical[ti] OR clinical[ti] OR practice[ti]) AND (path[ti] OR paths[ti] OR pathway[ti] OR pathways[ti] OR protocol*[ti])) OR guideline*[ot] OR standards[ot] OR consensus*[ot] OR recommendat*[ot] OR "practice parameter*" [ot] OR "position statement*" [ot] OR "practice bulletin*" [ot] OR "policy statement*" [ot] OR CPG[ot] OR CPGs[ot] OR "best practice*" [ot] OR (care[ot] AND (path[ot] OR paths[ot] OR pathway[ot] OR pathways[ot] OR map[ot] OR</p>			
--	---	--	--	--

	maps[ot] OR plan[ot] OR plans[ot] OR standard[ot])) OR ((critical[ot] OR clinical[ot] OR practice[ot]) AND (path[ot] OR paths[ot] OR pathway[ot] OR pathways[ot] OR protocol*[ot])) OR (("Systematic review"[ti] OR "systematic review"[pt] OR "systematic review"[ot]) AND ("practice guideline*" [tiab] OR "treatment guideline*" [tiab] OR "clinical guideline*" [tiab] OR "guideline recommendation*" [tiab]))			
Google	<p>("anal fistula" OR "rectal fistula" OR "anorectal fistula" OR "perianal fistula" OR "anovaginal fistula" OR "rectovaginal fistula" OR "fistulizing Crohns" OR "fistulising Crohns") AND guideline</p> <p>("anal fistel" OR analfistel OR "anus fistel" OR anusfistel OR "rektal fistel" OR rektalfistel OR "anorektal fistel" OR anorektalfistel OR "perianal fistel" OR perianalfistel OR "anovaginal fistel" OR anovaginalfistel OR "rectovaginal fistel" OR rektovaginalfistel OR "tarm fistel" OR tarmfistel OR "fistulerande Crohns") AND (riktlinje OR rekommendation)</p>		0	
			2	<p>Analfistel. AKO Skåne-riktlinje för primärvården utifrån nationellt kliniskt kunskapsstöd. https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/mag-och-tarmsjukdomar/ako/analfistel/</p> <p>Analfistel https://dokpub.regionkronoberg.se/OpenDoc.aspx?Id=185020</p>

